

ბაზეთი ღირს:

თ. გ.	მან. კ.	თვე	მან. კ.
12	10	6	6
11	9 50	5	5 50
10	8 75	4	4 75
9	8	3	3 50
8	7 25	2	2 75
7	6 50	1	1 50

ცალკე ნომერი — ერთი შაური

ივერიის

ნიკოლოზის ქუჩა, 21.
ტფილისი.
ბაზეთის დასაბარებლად
 და განცხადებათა დასაბარებლად
 უნდა მიმართონ რედაქციას და წერა-კითხვ
 გამაერტ. საზოგადოების კანცელარიის
ფასი განცხადებისა:
 ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ გვერდზედ
 16 კაპ., მეორეზედ — 3 კაპ.

„ივერიის“ ტელეფონი № 227

„ივერიის“ ტელეფონი № 227

ქ. ი. გებელიშვილი

მიიღებს
 უელსსა, ცხვირისა და ყუჩით
 ავადმყოფებს.
 დილ. 9—11 ს., საღამოზე 5—7 ს.
 მიხეილის ქუჩა, ნევენცების ეკლესიის პირ-
 დაპირ. Михайловская, противъ кирки.
 (—6.—2)

პირველი კერძო სამკურნალო ექიმის ნავასარდიანისა

(კუკიაში, ვორონცოვის ძეგლის პირდაპირ)
 ავადმყოფთ იღებენ ექიმნი ყოველ
 დღე, კვირა დღეებს გარდა.

- დილაობით:**
- ბ. ა. ნავასარდიანი, 11—12 საათ. საღმრთაქრო, ვენერიული (სიფილი-სი) და საშარდეს ავადმყოფობანი.
 - ე. მ ჩაქაგანი, 9—10 საათ. სნე-ულუბანი; შინაგანი, თვალისა და ნერ-ვებისა.
 - მკურნალი-ქალი. ა. ა. რუდეგა. 10¹/₂—11¹/₂ საათ. ქალთა სენით და ბავშვების ავადმყოფ. მსურველთ ყვავილს აუტრის.
 - ზ. ა. ბახანასიანი. — დილის 11¹/₂—12 ს. ქალთა სენით ავადმყოფებს.
 - ა. შ. კანაბუქიანი. 1—1¹/₂ სა-ათ. შინაგანი და ბავშვებისა.
 - ა. გ. გურგია. 1¹/₂—2¹/₂ ს. ში-ნაგანი, და საშარდეს ავადმყოფობის. ყურის, ყელის და ცხვირის ავადმყოფ. სადამოაობით:
 - გ. მ. მახვილაძე. — 6—7 საათ. შინაგანი და ბავშვების ავადმყოფ-ნერვებისა და კანის სნეულუბ.
 - ბ. ა. ნავასარდიანი — 6¹/₂—7 საათ.

ტ. ა. რუდეგა — სამკურნალომც.
 გამოიკვლევს ქიმიურად და მიკ.
 როსკოპიურად შარდს, ნახველს.
 სისხლს, რძეს და სხვ.

რჩევა-დარიგებისა და რეცეპტების დაწე-
 ლის ფასი ათი შაური; არიბთათვის უფა-
 სოდ; ფასი კონსილიუმისა და ოპერაციებისა-
 თვის — მორიგებით.

დირექტორი სამკურნალო და ჯან-
 რი პედაგოგისა ნავასარდიანი.
 Первая частная лечебница Д-ра На-
 васардиана.
 Тифлисъ, противъ памяти. Воронцову
 (7)

არქიმანდრიტის მამა პირიმონის პინსკოვსკად სახელდება.

22 აგვისტოს, შაბათს, შუადღი-
 სას, საქართველოს საეპისკოპოსოს და-
 რბაზში მოხდა სახელდება ეპისკო-
 პოსად არქიმანდრიტს კირიონისა,
 რომელიც უმაღლესის ბრძანებით და-
 ნიშნულ იქმნა ალავერდის მღვდელ-
 მთავრად, ქართლ-კახეთის ეპარქიის
 მეორე ქორ. ეპისკოპოსად... სახელ-
 დების წესრიგს მრავალი ხალხი და-
 ესწრო. სახელდება მოხდა საქარ-
 თველოს ეპისკოპოსის მალა-ყოვლად
 სამღვდელთა ფლობიანეს, გურია-სამე-
 გრელოს ეპისკოპოსის ალექსანდრეს,
 ივერეთის ეპისკოპოსის ბესარიონის,
 გორის ეპისკოპოსის ლეონიდეს და
 სინოდის საქართველოს კანტორის
 პროკურორის თანადარსებით. ეპის-
 კოპოსად სახელდებას დაესწრო, დი-
 დის საზოგადოების გარდა, რამდენი-
 მე არქიმანდრიტი, დეკანოზი და
 მღვდელ-მონაზონი და მათ შორის
 ტფილისის სასულიერო სემინარიის
 რექტორი არქიმანდრიტი გერმოგენი

და ამავე სემინარიის ინსპექტორი
 მღვდელ-მონაზონი დიმიტრი...

სახელწოდების წეს-რიგის შესრუ-
 ლება დაიწყო სინოდის საქართვე-
 ლოს კანტორის მდივნის ბ. ნ. სოფ-
 რომ მგალობლიშვილის მიერ წაკით-
 ხულის უმაღლესის ბრძანებით. ამ
 ბრძანებაში ნათქვამია, რომ რუსე-
 თის ხელმწიფემ და თვით მკურნალო-
 მა ნიკოლოზ მეორემ ყოვლად-უმო-
 წყაღესად დაამტკიცა უწმიდესის სი-
 ნოდის განაჩენი, რათა არქიმანდრი-
 ტი კირიონი, წინამძღვარი ქვაბთა-
 ხევის მონ. სტრისა, იქმნას ალავერ-
 დის ეპისკოპოსად, ქართლ-კახეთის ეპა-
 რქიის მეორე ქორ. ეპისკოპოსად...
 ამ ბრძანების წაკითხვის შემდეგ
 მისმა მალა-ღირსებამ არქიმანდრიტ-
 მა კირიონმა გამოაცხადა თავისი თა-
 ნხმობა წესისამებრ ეპისკოპოსის ხა-
 რისხის მიღების შესახებ... ამას შემ-
 დგ დაიწყო მალა-ყოვლად-უსამღ-
 ვდელთა ფლობიანემ მშვიდობიანი,
 წმ. ეკლესიის მიერ წარმოსათქმე-
 ლად დაწესებული, ეპისკოპოსად სა-
 ხელდების დროს.

შემდეგ ახლად ეპისკოპოსად სა-
 ხელდებულმა არქიმანდრიტმა კირი-
 ონმა წარმოსთქვა გრძობით აღსავ-
 სე სიტყვა. დაახლოებით ამ სიტყვის
 შინაარსი შემოთავაზდა:
 „მე სრულიად არ წარმოვიდ-
 გენდიო ამ თვრამეტის წლის წინად,
 როცა კურსა შევასრულე კიევის
 სასულიერო აკადემიაში, თუ ეს ჩე-
 მთვის ბედნიერი და დიდ-მნიშვნე-
 ლოვანი დღე დადგებოდა... მე
 კურსის შესრულების შემდეგ დავიწ-
 ყე სამსახური სასულიერო წოდების
 ახალ თაობის აღზრდელის ასპარეზ-
 ზედ. მას უკან ბევრს რასმეს ვფიქ-

რობდი, ბევრს გეგმას ვაწყობდი ჩე-
 მის მომავლის მოღვაწეობისას, ბევრს
 ადგილს ვირჩევდი სამსახურისას, მა-
 გრამ უფლის განგებულებამ დღეს
 ნაჩვენებ გზაზედ დაიყენა: სხვებსავე
 მეც ვფიქრობდი მომავლუვინა მყუ-
 დროება და ბედნიერება ოჯახურს
 ცხოვრებაში, მაგრამ ბედმა აქაც მი-
 მუხთლა და ამის გამო სამსახური
 ეკლესიის მიმართ მონაზონის წოდე-
 ბაში ჩემთვის აუცილებელ აუშორე-
 ბელი შეიქმნა. სწორედ ოცის თვის
 წინად ამავე ადგილს, სადაც ესლა
 ვდგევარ, ვიდეკი მონაზონის მარტი-
 ვსა და უბრალო ტან საცმელში და
 ვადღევი აღთქმას მონაზონურის
 ცხოვრებისას... დიდი მადლობელი
 ვარ იმ ჩემის მოძღვრისა, რომელმაც
 ამ ქუშიარტს გზაზედ დამყენა.
 დღეს უმაღლესის ბრძანებით უნდა
 ვიტვირთო მძიმე მოვალეობანი
 მწყემთ-მთავრისა და ვიქმნე ალავერ-
 დის ეპისკოპოსად — იმ ალავერდისა,
 სადაც ჰმოღვაწეობდა, სადაც ქადა-
 გებდა და სადაც განსვენებულ არს
 წმ. მამა აბბა იოსებ ალავერდელი...
 ალავერდის კათედრაზედ მოღვაწეო-
 ბდა მრავალი ღირსი მღვდელ-მთავა-
 რი, რომელთა მის წიაღშივე იგემეს
 საუკუნო განსვენებელი. ალავერ-
 დის კათედრაზედ მოღვაწეობისას
 მელსაც დიდს პატივსა სცემენ არა
 თუ მხოლოდ მართლ-მადიდებელნი,
 არამედ არა-მართლ-მადიდებელნიც,
 და თვით მთიანის დაღმრთის მკვიდ-
 რნი: ლეკები და მაჭაბიანნიც,
 რომელთაც ჩვენში წინაპრე-
 ბი ხმლით ხელში ეომებოდნენ
 თვისთა სარწმუნოებრივ სიწმიდეთა
 დასაცველად და ბოლოს ქედი მოა-
 დრეკინეს თვისის სიწმიდის წინაშე.

საღმრთო განგებამ მარგუნა ძველად
 მართლ-მადიდებლობით განთქმულ
 ალბანიაში ალავერდის ეპისკოპოსად
 სამსახური წმ. აბბა ეკლესიის სასარგე-
 ბლოდ. ვმადლობ საღმრთო განგებას
 ამ ხვედრისათვის მით უმეტეს, რომ
 მე ხელმძღვანელად მეყოლება ეკე-
 ლესიის სასარგებლოდ მოღვაწეობის
 საქმეში გამოცდილი და ბრძენი-
 მღვდელ მთავარი... დასასრულ
 გთხოვთ, წმიდანო მღვდელ-მთავარ-
 ნო, წარმომ დგენდნო ივერის ეკე-
 ლესიისათვის, ილოკოთ ჩემთვის, რა-
 თა თქვენის მწყემს-მთავრულის ლო-
 ცვის მეოხებით უფალმან მომცეს
 შეძლება, ძალი და სიმბნე მისის ეკ-
 ლესიის სასარგებლოდ მოღვაწეო-
 ბისა...“

ამ სიტყვის გათავების შემდეგ მთა-
 ვარ-ღიაკონმა მამა კარგარეთელმა,
 ესოდენ გათქმულმა თვისის მშვენიე-
 რის ხმით, წარმოსთქვა „მრავალ ეა-
 მიერი“ ხელმწიფე იმპერატორისა,
 მისის უფავსტოვისს მეუღლისა, დე-
 დისა და მემკვიდრისა, აგრეთვე უწ-
 მიდესისა სინოდისა და ეპისკოპოსად
 ახლად სახელდებულისა არქიმანდრი-
 ტის კირიონისა, რასაც თან-მამყუა
 „მრავალყამიეი“, ექსარხოსის მგა-
 ლობელთა გუნდის მიერ მწყობრად
 აღმოსაყდრებულნი.

ფელეტონი

შუა ღამეა!.. ყველას სძინავს.
 ზურმუხტოვანს ველ,
 შურით დაძუტვებს ცა ლაქვარდის
 ცა მოელვარე;
 თრთიან ვარსკვლავნი, უხვს ციმციმსა
 ჰფენენ კამარას
 და მის გულ-მკერდში მისრიალებს
 კაშკაში მთვარე.
 ხმა არსით ისმის, თითქოს წყალ-
 საც ჩასძინებია,
 შეუწყვეტია შრიად ფშინევა ტყესა
 და ველსა;
 არ სძინავს ზეფირს, დაძრწის, ვითა
 სული ბნელეთის,
 საწვდიალ ჰანგოდ გარდუქმნია ტან
 ჯულთა კვნესა.
 აგერ, შვიტრა ჩემს სატრფოსთან
 ღია სარკმლიდგან,
 ხარბის თვალებით დააშტერდა ქა-
 ბუქს, მძინარეს,
 უცბად მივარდა, მოენასკვა მშვენი-
 ერს ყელზედ;
 თითქო სწადიან ზედ დააკვდეს ბა-
 გეს მლიმარეს.
 ცბიერის ხელით შეურხია ხუტუქი
 თმები,

პაწაწა ყურებს სიყვარულთ მიე-
 ლამუნა,
 საკინძე-გახსნილს გაენართხა ბროლის
 გულ-მკერდზედ,
 ბაგე მორთოლვარე ზედ დააკრა, და-
 იმტკბარუნა...
 არც კი ვებრაღვი გულ-ზვიადსა,
 რომ ამის მნახველს,
 სული მიშფოთავს, გული ყელში მო-
 მბჯინებია;
 იგი უშიშრად ეკონება ჩემს ნეტარებას
 და მე-კი — მასთან ახლოს მისვლაც
 არ მღირსებია...
 ნუ გძინავს, სატრფოვ! აღმოსავ-
 ლეთს ეცვალა ფერი,
 განთიადია, ცის ლამპრები ნელ-ნე-
 ლა ჰქრება,
 აგერ, სარომაც შეარხია თვისი ფო-
 თლები,
 იღვიძებს მდელი... მე-კი ჯერაც არ
 შეძინებია!
 განდგეილი

ყოვლად-უსაზღვდელთა მამა პირი- მონის, ეპისკოპოსის ალავერდისა

აღიღე კვერთხი სამღვდელთა-
 რომა და წარუქმე ერსა ჩვენსა გზა-
 სა სიმართლისა, სარწმუნოებისა და
 სათნოებისა.
 ქვეყნის ძალ-ღონეს ნივთიერი სი-
 მდიდრე და ქონება-კი არ შეადგენს,

გრანა სიმრავლე მალა-ზნეობიან,
 მორწმუნე და სათნოებიან ადამიანთა.
 ესენი არიან ციხე-სიმაგრენი ხალ-
 ხის ცხოვრებისა, შემნახველნი და გან-
 მადიდებელნი ერის კეთილდღეობი-
 სა; მძლეთა-მძღე ბურჯნი, რომელთ
 წყალობით ქართველმა ერმა მრავალ
 საუკუნეთა განმავლობაში მტკიცედ
 შეინახა სარწმუნოება და ეკლესია,
 განაძლიერა თვისი საზოგადოებრივი
 ცხოვრება, დაიცვა ეროვნული თვის
 სი არსებობა და სხვანი.
 ორი წმიდათა-წმიდა ქვეყნიერობა-
 ზედ: სარწმუნოება და სამშობლო.
 ექვი არ არის, რომ ძალას სახელ-
 მწიფოსას, ქვეითარს ცხოვრებისას
 შეადგენს მორწმუნე ზნეობიანი ხალ-
 ხი. არასოდეს არც ერთი სახელმწი-
 ფო, არც ერთი ერი არ განვითარე-
 ბულა და აღვავებულა, მოქალაქობ-
 რივ ურწმუნოების ნიადაგზედ. ასე
 ყოფილა და ასე იქნება ყველგან და
 მუდამ. კაცს, დარწმუნებულს, რომ
 სიკვდილით ისობა სრულიად და სა-
 ვსებით მისი არსებობა; რომ სიკვდი-
 ლის შემდეგ იგი აღარაფერს აზ-
 როვნებს, აღარაფერსა ჰგრძნობს,
 ვერა რა აიძულებს უკუ აგდოს
 პირადი თვისი სარგებლობა, სია-
 მოვნება და ისწრაფოდეს საზოგა-

დო სარგებლობისაკენ, პატივის-ცე-
 მით ეპყრობოდეს სხვის პიროვნება-
 სა. ერთად-ერთს ლოლიკურს მსჯე-
 ლობას, საზომს ამ ნაირის ადამიანე-
 ბისას შეადგენს საოქმედო კანონი,
 რომლის შესახებაც იტყვის პავლე
 მოციქული: „უკეთუ მკვდარი არა
 აღსდგენ, ვსაშობოთ და ვავით, რაე
 თუ ხვალ დავიხიცნეთ (1 კორ. 15,
 32) ანუ, როგორც უფრო ვრცლად
 ასე უცხოთ არის აღნიშნული წიგნ-
 სა „სიბრძნისა სოლომონისისა“: „შემ
 თხვევით ვშობილვართ და შემდგო-
 მად ამათსა ვიქმნებით, ვითარცა არა
 მყოფნი... მოვედით უკვე და დავი-
 ტკნეთ მდგომარეთა ამით კეთილთა,
 და გავასახმართო მ-საგებელი, ვი-
 თარცა სიკვდილისა მოსწრაფება. დვი-
 ნითა მრავალ სასყიდლისა და მირო-
 ნისა კეთილ სულნელითა აღვივსნეთ,
 რათამცა არა წარგუზდეს ჩვენი ყვა-
 ვილი ეამოვანი. გვირგვინოსან ვიქმ-
 ნეთ ვარდითა ნარგისითა პირველ
 ვიდრე დაქნობადმდე. ნურცა ერთი
 ჩვენთაგანი უნაწილო რათა იქმნე-
 ბის ჩვენისა მეტკობისა ჩვენის,
 ყველგან დაუტოოთ ნიში სი-
 ხარულითა, რამეთუ ესე წილი ჩვენი
 და ნაწილი ესე ვმძღაყრობდეთ გლა
 ხაკსა მართალსა და ნუ შევიწყალებთ

ქვირისა, ნუცა მოხუცებულისა გურ-
 ცხენის მსკონისა მრავალ წლოვა-
 ნთა“. (სიბრძნე სოლომონისა, თავი
 2—10).
 ურწმუნო ადამიანი არამც თუ
 უსარგებლონი არიან ქვეყნისა და
 ხალხისათვის, არამედ მანენიც. იმი-
 ტომ, რომ მხნეობა ძალი ხასიათისა ჭ-
 ნებისა, ეს კაცის თვისებანი, საქირონი
 საოქმედოდ კაცთათვის ყოველ გვარ
 საზოგადოებრივად ვითარდება მხოლოდ
 რწმუნის ნიადაგზედ.
 ყოველ ერს, რაგინდ მცირე-რიც-
 ხოვანი იყოს, აქვს თავისი დიდებუ-
 ლი რამ: ღირს სახსოვარნი ისტო-
 რიულნი მოვლენანი, სასარგებლო
 დაწესებულებანი, ხელმწიფენი და
 მმართველნი, რომელთაც აგი გაუძ-
 ლიერებიათ, მეცნიერნი, მამულის-
 შვილნი, რომელთაც თავისის მოქმე-
 დებით რაივე ღვაწლი მიუძღვით ხა-
 ლხის, ერის წინაშე ან ბრძოლის
 დროს, ან მეცნიერებაში, ან ხელოვ-
 ნებაში და სხვანი. ყველა ეს მოვა-
 ლედ ჰხდის თითოეულს წევრს სა-
 ზოგადოებისას უყვარდეს თავისი სა-
 მშობლო და ჰქონდეს თავი გადად-
 ბული მისის კეთილდღეობისათვის.
 საქართველოს ერი და ეკლესია
 იმიტომ იყო ბედნიერი, რომ განგე-

დღეობის განსამტკიცებლად... ამ ქვეყანაში, რომელსაც სპარსელები „ოქროს ფოთლოს“ ეძახდნენ, ძლიერ მოსიღის მეფეების წმ. დავით აღმაშენებლის და თამარის-დროს ღირსეულ მღვდელ-მთავრებისა და მღვდლების თანადგომით მართლ-მადიდებლობამ მკვიდრად მოიკიდა ფეხი. ამ ქვეყანაში დღეს მრავალი ტაძარი დანგრეული და აოხრებული, მრავალი სიმიდრე ინახება, ფრიად ძვირფასი ჩვენის წარსულის შესასწავლად, გასათვალისწინებლად, ბევრი რამ სჭირდება მას ხალხში სარწმუნოებისა და ზნეობის გასამტკიცებლად, სასულიერო განათლების დასანერგად და აღსაყვავებლად... სრული იმედია, რომ ყოველად-სამღვდლო კირონი, კარგად ცნობილი საქართველოში, როგორც გვიძი, განმახლებელი მრავალთა ნაშთთა ჩვენის ძველის ხუროთ-მოძღვრებისა და სასულიერო განათლების თანამგრძობელი, შეძლებისა და გვარად იმორღაწებს კახეთის სულიერ მოთხოვნებთან დაკმაყოფილების ასპარეზზედ. იქაც აღადგენს ნანგრევთაგან რამდენსამე ტაძარს, დაუფასებელს ძეგლს კახეთის ძველ-ს მართლ-მადიდებლობისას, რომლის განსამტკიცებლად იღვწოდნენ წმ. იოსებ ალავერდელი და მრავალი რიცხოვანი გუნდი ღირსეულ მღვდელ-მთავართა, მწყემსთა, მეუღაბნოეთა და მონაზონთა... საქართველოს ეკლესიის სასარგებლოდ მოღვაწეობისათვის ყოველად სამღვდლო კირონი ცოდნაც შესწევს, ძალაცა და გამოცდილებაც.

არ უნდა დავივიწყოთ, რომ ყველაფერი უნდა განხორციელდეს მისი და ზნეობის განმტკიცების ასპარეზზე მოღვაწე უფრო ძვირფასია, უფრო თანაგრძობისა და სიყვარულის ღირსია, ვინაიდან სარწმუნოება-ზნეობა „ქვეყნის მარილია“, „სამართლო ცეცხლია“ და თუ ეს ცეცხლი ჩაქრება, კაცობრიობის ცხოვრებაც ერთს წერტილზედ შეჩერდება და მისი წინსვლა შეუძლებელი იქნება.

ახალი ამბავი

კავკასიის მთავარ-მართებელი გენერალ-ადიუტანტი თავ. გ. ს. გოლიციანი გუშინ, 22 აგვისტოს, მოსკოვიდან ტფილისს დაბრუნდა.

გუშინ, შუადღის 12 საათზე, საქართველოს ექსარხოსის სადგომში სახელ-დებულ იქნა ეპისკოპოსად არქიმანდრიტი მამა კირონი.

ტფილისის გუბერნატორი თ. ა. ბიკოვი გუშინ დაბრუნდა ტფილისს თუქურმიშიდგან.

გუშინ, 22 აგვისტოს, პრინციპა ბურბონელმა, დონ-ხაიმემ, ტფილისის პოლიციებისტრის თანაშემწისა ბ. ნ. კოვა-ლევისა და ბ. ნ. კლაუ-სენის თანადასწრებით, დათვალე-რა სააბრეშუმო სადგური და შეტეხის საპატიმრო.

მცენარეთა და ცხოველთა მომწივებელ რუსეთის საზოგადოების წევრი ბ. ნ. ტყეშელაშვილი ამიერ-კავკასიის აღმოსავლეთ მხარეს დაი-ვლის აქაურ მცენარეთა შესასწავლად და გამოსაკვლევად.

28 აგვისტოდან ქალაქის ქუჩებისა და მოედნების განათების საქმე ჩამოერთმევა იჯარადარს და გადავა გამგებობის ხელში.

ტფილისის პოლიციებისტრმა პოლიციის მე-8 ნაწილის პოქაულს უბრძანა, რომ, რადგანაც ამ უბანს დაიწყეს ციციანოვის აღმართზე საათადგან 6 საათამდე ნებას ნუ მი-სცემთ ეტლების მისვლა-მოსვლას რიყის ქუჩაზედა.

ამიერ-კავკასიის რკინის გზის გამგებობას განუზრახავს აგოს ერთი ვაგონი—აბანო, რომელშიაც რკინის გზის სხვა-და სხვა სადგურებში მოსამსახურეთ შეეძლება ბანაობა.

საქართველოს საეპარქიო საბჭომ შუამდგომლობა აღძრა იმის

შესახებ, რომ მთავარ-მართებლის კანცელარიის დირექტორი ი. ვ. მი-ცკევიჩი დამტკიცებულ იქნას სა-ქართველოს საექსარხოსოს სამოსწავ-ლო საბჭოს საპატიო წევრად.

ფოთის ქალაქის გამგებობის გარდაწყვეტილებით, ტფილისის სა-გუბერნოო გამგებობის აღმაშენებელ განყოფილების მუშაობათა გამგე ინჟინერი არციმოვიჩი დანიშნულ იქნა ფოთის ქალაქის ინჟინერად.

მიწად-მოქმედებისა და სახელ-მწიფო ქონებათა მინისტრის რწმუ-ნებულმა ბ. ნ. მედვედევმა ახალცი-ხის მაზრაში ტოფოგრაფი პესლოაკი გაჰგზავნა ამ მაზრის საძოვარის აღ-ვილებების აღსაწერად.

ამიერ-კავკასიის საგუბერნოო მთავრობებმა წინადადება მისცეს სოფლის მცხოვრებთ, ხომ არავინ მოისურვებს მიიბაროს შვილე-ბი ტფილისის ცხენის მომწივებელ ქარხანას ბეთლობისა ტ. ცხენების მო-ვლა-მოშენების საქმის შესასწავლა-და.

ტფილისის დედათა პირველ გიმნაზიაში მისაღები ეგზემენები იქ-ნება 28 აგვისტოს.

როგორც საფილოქსერო და-სების მოხსენებებიდან ჩანს, ივლი-სის გასულს ხშირის წვიმებისა გამო ბათუმის ოლქის ზღვის ნაპირას მდებარე ადგილებში სიმინდისა და ბრი-ნჯის ყანები ცოტათი დაზარალდ-ნა, მაგრამ ამ უკანასკნელ დროს ხელ-ახლა გამოკეთდა, ასე რომ წილს გვარიანი მოსავალი იქნება. ქვემო აქარაში თამბაქოს მოსავალი ვერ არის კარგა. ზემო აქარაში აუროს მოსავალი საშუალოზედ ნაკლებია; კარგის ღვინის მოსავალის იმედი აქვთ. ქობულეთში ხილეულობის მოსავალი შუათანაა. სოხუმის ოლქ-ში თამბაქოს მოსავალიც შუათანად არის.

„La comp. de tract. et d'electricite“-ს საზოგადოების მიერ გამოგზავნილმა ინჟინერმა დაათვა-ლიერა ტფილისის ცხენის რკინის

გზა და გაიცნო ის პირობები, რა პირობებითაც ქალაქი აპირებს ამ გზის გაყვას. ინჟინერის აზრით ამ გზას კარგი შემოსავალი ექმნება, ამიტომ ჰეიქრობენ, რომ ხსენებული საზ-გადოება იყისრებს და აიღებს საწარმოებლად ტფილისის ცხენის რკინის გზასა.

კახეთიდან სწერენ გაზ. „ტფ. ფურ.“, რომ მეუკუხანის, გურჯაანი-სა და კარდანახის ვენახებს შესამჩნე-ვი ზარალი მიუყენა Cochylis-მა, ხო-ლო კარდანახის ქვემო ვენახებში თავი იჩინა ვაზის სენმა ბლეკ-როტმა და ვაიტ-როტმა. კარდანახის ჩრდი-ლოეთით მდებარე სოფლების ვენახე-ბი, წამლოპ-სა გამო, არ დაზარალე-ბულაო.

ამ დღეებში, გაზ. „კავ.“ სი-ტყვით, ტფილისს ორ ახალგაზდა კაცს შ. და კ. დუელი ჰქონათ. დუელს არავითარი უბედურება არ მოჰყოლია.

დაბატ სოფელი

(მოწერილი ამბები)

ს. მ. მ. ს. მ. (რაქის მაზრა). ეს სოფელი სძევს დ. ონიდან დასავ-ლეთის მხარეს თორმეტის ვერსის მანძილზედ და მთელს რაქის მაზრა-ში ერთი მშვენიერ სოფელთაგანია. სორი გაშენებულია ერთ დიდ მინდორზედ, აღმოსავლეთით სა-ზღვრავს წინეთის მინდორი, დასავ-ლეთით მალალი მთა, სამხრეთით ჩაუდის მდ. რიონი და ჩრდილოე-თით დასცქერს უზარ-მაზარი მთა. ამ სოფელში ირიცხება სულ სამოც-და-ათი კომლი გლეხი და აზნაური. ს. სორი მეტად მოხერხებული საცხოვ-რებელია, ყანები და საბაღბესოფელ-ზედავე აკრავს, საშემშენო და სხვა მასა-ლისა გლეხის ყოველის საქარების და-საკმაყოფილებელი, იქვეა. ამ სოფე-ლშივეა აშენებული ძველის ძველი „ჯვარის მონასტერი“, რომელიც შე-ნანიშნავია უწინდელის მხატვრობით. აღმოსავლეთის კედელზედ დახატუ-პარიალაღეს“ იმდროინ და დიდების საფეხურზედ ოჩაფხით ასვლას ჰლა-მოზენ, დროშას აფრიალებენ და თა-მამად გაიძახიან „ჩვენ ვართ დიდება და სხივი ჩვენის ერისაო“, „თუ გინდ დიქცეს ქვეყანა, რა გვენაღ-ვლებს ჩვენაო“. ისანი ჰეიქრობენ, რომ თავიანთი თავი უზრუნველ ჰყონ და მერე თავის სოროში მიეცნენ განცხრომას და იმეორონ ნამუსის დასამშვიდებლად რომაული ანდაზა: „სადაც თავს კარგად ვგრძნობ, ჩემი სამშობლო იქ არისა“.

დიდის სიხარულით მიეგებება ქიზიყ-კახეთი ყოველად სამღვდლო კირო-ნის დანიშნავს ეპისკოპოსად კახეთ-ქიზიყში: ბენდიერად სოფლის თავისს თავს, რომ იგი წილად ჰხვდა იმ ადამიანს, რომელმაც კარგად იცის მისი ავი და კარგი, რომელსაც მისი ტკივილი ზედ-მიწევნით შეგნებული აქვს. ხოლო სადაც მიზეზი ჰირისა შეგნებულია, იქ მკურნალობაც ერ-თი ორად გადავიღებულა.

ბევრის საქმის შესრულება მოელის ყოველად სამღვდლოს ქიზიყ კახეთ-ში.

ქართველი ხალხი, რომლის ხელით გაშენებულია აუარებელი რიცხვი

ლია შოშიტ ერისთავი, შემდგენი წარწერით: „რაქის სხვათა უფროსი ერისთავი შოშიტ“. სამხრეთის კედე-ლზედ დახატულია შოშიტ ერისთა-ვის შვილები და სხვანი, მაშინდე-ლის დროს წარჩინებულნი. ეს ის მონასტერია, სადაც აღიზარდა თამარ ბატონიშვილი და აქედან მიმავალმა გაიცნო გზაზედ შაჯვა ერისთავი. წასულ წლებში სიძველისა გამო ჩრდილოეთის კედელი გაირღვა და მის მაგიერად ახალი კედელი ამოი-ყვანეს, რის გამოც მოაშალა მრავა-ლი ძვირფასი მხატვრობა.

ამ ყოველად შემკულ სოფელს ერ-თი ცუდი თვისება სჭირს—ციებ-ცხე-ლება. მთელი ზაფხული ამ სოფლის მცხოვრებნი ქალი თუ კაცი სანახე-ვროდ ციებ-ცხელებით არიან ავთ. ციებ-ცხელების სიხშირე ამ სოფელ-ში იმ მიზეზით არის, რომ ვაკე ად-გილებზედ გაზაფხულზედ ტბები დგე-ბა შიგ ღებება სხვა-და-სხვა მცენარე, მისი მყარალი სუნი სწამლავს ჰაერს და მოწამლული ჰაერი ასწეულბს ხალხს.

სორის მთაში, სახელდობრ, შე-ფურში, გამოდის ბლომად სამკურ-რნალო მყავე წყალი. ის ადგილი, სადაც მყავე წყალი გაჰოდის, სოფლიდან 5 ვერსით მოშორე-ბულია და ძალიან მშვენიერია. ირგვლივ მთებით შემოზღულდულ მინდორზედ გადმოდის მყავე წყა-ლი და იქვე ჩამოდის პატარა ნა-კადულიც, რომელიც სავსეა ფორა-ჯის კალმანით. მყავე წყლის სიხ-ლოვეს მიწიდან ბლომად ამოდის სამი სხვა და-სხვა ღირსების აბანო. მკურნალის ნაზაროვის სიტყვით, ერ-თი მოსახდენია ქარით ავადმყოფთა-თვის და ორიც სხვა-და-სხვა სენიანთათვის. მყავე წყალი უხ-დება კუჭით ავადმყოფთა და სხვა შინაგან სნეულთ. ეს ყოველად სა-სარგებლო ადგილი, ვერ წარმოი-დგენთ, რა უყურადღებოდ არის მიტოვებული... სახლი იქ არსად მო-იპოვება და არც არავითარი სხვა თავშესაფარი, არის მხოლოდ ფოთ-ლის კარგები და თუ წვიმა მოვიდა, თავს ვერად შეაფარებს კაცი. იყო

ეკლესია-მონასტრებისა თვალ-უწე-დნელ მთებზედ, ტყეებში, ზევ-ლე-ლებში, სოფელ-დაბებში, ქალაქებ-ში და სხვ. დღეს ისეთი გულ-გრი-ლი გამხდარა თავის ეკლესიისა, რომ 100-მდე ეკლესია ქიზიყ-კახეთში უპატრონო დატოვებულია, ნადირ-თა და გველთა საბუნაგოდ ან საბუღ-რად გადაქცეულა. ჩვენდა სამარც-ხინოლ, ჩვენს თვალ-წინ ინგრევა, იბღალბება, თითქმის ისპობა დიდე-ბულნი ნაშთნი ქრისტიანობისა, რომელნიც ძველად განათლების შუქს ჰფენდა საქართველოს არე-მარეს. თვით ეკლესიათა და მონასტერთა ნანგრევნი იღუმალ ჰგლოვობენ თა-ვისს აოხრებას, განადგურებას, უშე-მწეობას, უპატრონობას და თანაც თითქოს დასტორიან ქა-თველთა გულ-გრილობას სამშობლოს სიძვე-ლეთა მიმართ.

საქიროა მიექციოს ყურადღება უზირველესად ქრისტიანობის დიდე-ბულ ძველთა ძეგლს წმ. ალავერდი-სა და ხირსის მონასტრების განახ-ლებასა და განმშვენიერებას. დიდი დეწლი დასდო უკანასკნელს ჩვენმა სასიქადულთა მღვდელ-მთავარმა, ეპი-სკოპოსმა გორისამ ლეონიძემ, მაგრა-

ბა უგზავნიდა მას ისეთს მოღვაწეებს, რომელნიც თავ-განწირულად იბრ-ძოდნენ მისდა საკეთილდღეოდ, მი-სის გონებობისა და ზნეობითის გან-ვითარებისათვის. ასეთის ზნეობისანი იყვნენ ჩვენნი ძველნი მეფენი, მღვდელ-მთავარნი და ეპისკოპოსნი. იმათი ფიქრი, აზრი და მზრუნველო-ბა მუდამ თავის ერისა და ქრისტეს სარწმუნოებისადმი იყო მიმართული. მათი სიქველე, მაღალი ზნეობა, მო-ძმეთა სიყვარული, ჩაგრულთა შებ-რალეობა, დაუღალავი შრომა, მტკი-ცე და შეურყეველი ხასიათი დიდხანს ექმნება ქართველ ხალხს საიდელოდ. დიდი დეწლი მიუძღვით მათ სამ-შობლოს და ქრისტეს ეკლესიის წინაშე.

ასეთისავე მაღალის ღირსებით იყ-ვნენ შემკულნი უწინდელნი ქართ-ველნი. ქართველთ, მრ-ვალ საუ-კუნეთა განმავლობაში, ჯვარითა და იარაღით ხელში, დაიცივეს უმწიკე-ლოდ ეკლესია და სარწმუნოება.

დრონი იცვალნენ. სამწუხაროდ, უღმობებლმა ჟამთა ბრუნვამ სრული-ად შესცვალა ის მაღალი ზნე, ის მთავარი აზრი და წმიდა გრძნობა, რომელიც ამკობდა ძველის ერს და

ბერის, მეფეთა და მთავართა დეწლს სამშობლოს წინაშე. ამ მხრივ აწინ-დელი ჩვენი ქართველი აზრდისა ც-ალარ წარმოადგენს უწინდელის ქა-რთველისას. დღეს ქართულს ოჯახს თავისებური ხასიათი აღარა აქვს. მი-სი სარწმუნოება და ზნეობა საძირ-კვლიდან დაძრულია. საკმაოა მცირე ქარ-ბუქი ცხოვრებისა, რომ ეს ორი დედა-ბოძი სამკვიდრო სათნოებისა დასცეს ძირს და მისი მაგიერობა და-იკიროს ყოველგვარმა ქვენა გრძნო-ბამ, უსინდისობამ, უადამიანობამ, ოღონდ-კი შემკულ იყოს გარედან ყვავილებითა და თვალის ამხვევ მო-რთულ-მოკმაზულობით.

სადაც არიან აღმშენებელნი დიდე-ბულის მცხეთის, ალავერდის, გელა-თის, ბაგრატის სამთავროს, ხირსის და მრავალ სხვათა მონასტერთა და ეკლესიათა? ჩვენთვის მითი განახ-ლებაც-კი დიდი და დიდი გასაქირი გამხდარა.

აღარ არიან საზოგადო საქმისათ-ვის თავდადებულნი, მამულისა და რჯულისათვის თავ-განწირულნი დი-მიტრი თავდადებულნი, ქეთევან და ლუარსაბ მეფენი, თევდორე მღვდე-ლნი და სხვ. ყველა ესენი საარაკონი

შექმნილან ჩვენის დროისათვის. ნუ იფიქრებთ, რომ ჩვენს დროში შეიძლე-ბოდეს ზეგზვდეთ დედათა შორის იმი-სთანა ქალს, რომელსაც მიუტია ხე-ლში ფარი თავისის შვილისათვის და უთქვამს: „დაბრუნდი ან ამით, ან ამაზედაო“. ან იმისთანა დედას, რომლისაც ხუთი ვაჟი შვილი ყოფილა წასული ომში და როდესად მონას მოუტანია ამბავი: „ხუთოვე შენი შვილი დაიხოცა ბრძოლაშიო“, მან უთხრა გაჯავრებით: „განა მე მა-გას გკითხავდი, საძაგლო მონაგე?!“ შენ მითხარ, თუ როგორ გათავდა ომის საქმეო“. ჩვენ გავიმარჯვენი-თო“, მიუგო მონამ. დედა მხიარუ-ლი გაიქცა ტაძარში ღვთისა მიმართ მაღლობის შესაწირავად. ერთის შე-ხედვით თითქოს ზნეობრივად წარმა-ტების გზას დაესდგომოდეთ. მაგრამ ეს ერთობ შემცდარი შეხედულებაა. პირობით, ყველა ჩვენგანი მაგრად ჩა-კეტილა, მაგარის ციხე-გალავანით შემოზღულდულია, ჰეიქრობს მხოლოდ თავისის თავისათვის და დარდი არა აქვს სხვისა. არიან ამ ჩვენს კურთხე-ულ სამშობლოში ისეთნი ბენდიერ-ნი, რომელნიც ქვა ქვებდაც რომ დადუღებულნიყოს, მაინც „ჰარალო-

ერთი სახლი, სადაც სამის აბანოს წყალი მოდის, მაგრამ რადგან ის სამი აბანო მთელს სოფელს ეკუთვნის და ერთმანეთში დავა ჰქონდათ, ვიღაცის ბოროტის ხელით გადაიწვა. ჩვენც წყლის ადგილი ეკუთვნის ვლ. ხმალიძეს, მაგრამ სიღარიბის გამო ვერ ვაუწყებთ. ეს წყალი უბრალო ხის კოდში ამოიწვხებეს. ხალხი მინც ძალიან ეტანება ამ სამკურნალო წყალს, რადგან ნაცადი აქვს მისი სარგებლობა. წელს გასაქარავებელ სახლების კეთება დაიწყო ბ-ნ ონისიმე მინდელიძე. იმედია, მომავლის წლისათვის გვარიანი თავშესაფარი იქნება ყველა იქ მოსვლელთათვის. კარგს იზამდნენ სოფ. სორის მცხოვრებნი, რომ რიგაინს გზას გაიყვანდნენ სოფლიდან მუხევი წყალმდე.

ვანო ბიჭინაძე

ნარკვევი

(ქურნალო-განთავისებულებანი)

გაზ. „Южный Край“-ს კონსტანტინეპოლელი კორესპონდენტი ბ-ნი ოსმანლისი თავის უკანასკნელ წერილს ესრედ წოდებულ სოფტების აღწერას უძღვნის. აი რასა სწერს იგი:

სოფტები ყმაწვილი კაცები არიან 21-დან 25 წლამდე, განსაკუთრებული სასულიერო განათლება აქვთ მიღებული და ეს განათლება-კის არის, რომ ყოჩაღსა სწავლობენ მრავალ მხრივ. სოფტთა რიცხვი ოსმალეთის სახელმწიფოში 10,000 კაცამდე იქნება, მათ შორის 4,000 კაცი კონსტანტინეპოლში იმყოფება.

მთავარ-მეჩეთი, სადაც ისინი მკვირ-მეტყველებსა სწავლობენ და ამ მხრივ ვარჯიშობენ, სტამბულში იმყოფება, ბოსფორის გაღმით, ვინის ჯამეში. ამ მეჩეთს მეორე ალაგი უჭირავს სოფიას მეჩეთს შემდეგ სიდიდით და მართლაც განსაკვირვებელი შენობაა. გალათიდან კუბრუს (ხიდას) რომ გადასცდებით სტამბულისაკენ გადასასვლელად და 30 ნაბიჯს გაივლით, სწორედ ამ გოლით შენობასთან მიხვალთ, რომელშიაც დიდი ხანი არ არის მას შემდეგ, რაც ხოჯა ხალხს მოიწოდებდა, რომ გასწვივებთ, განაღდებთ კონსტანტინეპოლში მყოფი ქრისტიანები. ამ სულისა და გულის აღმაშფოთებელმა და შემზარებმა, გონიერის ადა-

კიდევ ბევრი რამ ესაქიროება. აგრეთვე საჭიროა აღდგენა და განახლება დიდებულია წმ. ამაღლებების მონასტრისა, რომელიც ჯერ კიდევ მთლიანად სდგას. ეს მშენებლის ხელოვნების მონასტერი, ჯერედ არ ცნობილი ჩვენსა და უცხო მწერლობაში, მდებარეობს ქიზიყში, სოფელ ოზანის ახლოს, ტყეში. აქ ჯერ კიდევ კარგად დაცულია თამარ დედოფლისა და დავით სოსლანის სურათები კედელზედ.

იმასაც უნდა მიექციოს ყურადღება, რომ ქიზიყ-კახეთი გაღმა-მხრი თურთ დიდ-განსაცდელსა და გაქირვებაში არის ჩაცვივნილი ღღეს. ჩვენ ვამბობთ ეკონომიურად გაქირვების მხრივ კი არა, სწორედ სარწმუნოებრივ და ზნეობრივ განსაცდელის შესახებ. გარედგან არტყიან მაჰმადიანნი: ლეკნი და თათარნი, ხოლო შინ გამბული აქვთ ქსელი მწვალბელთ. იმათის ზედგაყვანილი არა ერთი და ორი გაგარეწარებულა და შექმნილა ქრისტიანთა დაქვემდებარება. მღვდელნი გარდაქველან დაქირავებულ დღიურ მუშებად, რომ ჰკრიკონ და ჰპარსონ ცხოვარნი. არამც თუ ვერ შევხვდებით ეკ-

მიანის არა შესაფერისმა სიტყვამ თანაგრძნობა მოიპოვა მეჩეთში მყოფთა შორის და ასობით ყმაწვილი ოსმალელი მხეცებისათვის გაცივდნენ სტამბოლის ქუჩებში, სადაც რამდენისავე წუთის შემდეგ ღვარდა დილა სომხების სისხლი.

აი დაახლოებით რას ამბობდა ხოჯა: „ლია ილ ლია ილ ალლაჰ მაჰმად რახ-სულ ლლა“, ესე იგი: „არა არს ღმერთი თვინიერ ღმერთისა და მაჰმადი მისი წინასწარმეტყველი! ძმანო და მეგობარნო, გაიგონეთ, ხასაც ვეტყვითო.

ხოჯას ხმა გრგვინავდა და ზარდა და ზათქად გაისმოდა. ამა სობაში მან განაგრძო: „პირველი ვრი მაჰმადიანთა ვრი იყო, ადამი და ევა მაჰმადიანები იყვნენ. ეს დედამიწა მარტოოდენ მაჰმადიანთათვის არის დაარსებული და მწვალბელნი, გაურბები არიან ყველა ისინი, რომელნიც მაჰმადის რჯულს არ აღიარებენ. დრო-გამოშვებით ჩვენის, მაჰმადიანთა ცხოვრების ყანაში ღვარდნი გამოეყრა და დიდებულმა ალლაჰმა წინასწარმეტყველი მ.ჰმადი გამოგვიგზავნა, რომელმაც თან წმიდა ყოჩანი მოგვიტანა. ამ ყოჩანში-კი ნათქვამია, რომ მთელმა მსოფლიომ ისლამი უნდა ირწმუნოს; ისინი, რომელთაც არ უნდათ ირწმუნონ წინასწარმეტყველი, სჯობს განადგურებულ იქნანო“.

ხოჯამ დიდხანს ილაპარაკა ამ კალთხედ და მისი ლაპარაკი საშინლად აღუღებდა იქ მყოფთ. ყველანი ფერმკრთალნი იდგნენ, თავლებ-აღვნივლებნი. იმათს აღუღებულს სახეს ზედ ემჩნეოდა, რომ მზად იყვნენ მაშინვე აღესრულებინათ ხოჯას რჩევა-დარიგება. ჩერქებები და ალბანელები ხანჯალზედ იკიდებდნენ ხოლმე სიბრახით ხელს.

ხალხზედ სოფტებს დიდი გავლენა აქვთ. ეს იმიტომ, რომ სოფტები, მაჰმადიანთა აზრით, ძალიან ნასწავლები და დიდის გვარის შვილი არიან. ოდესღაც სოფტებს დიდი ძალა ჰქონდათ სულთანის სასახლეში, მაგრამ ეხლა მნიშვნელობა ეკარგებათ.

ექვი არ არისო, დასძენს ბოლოს ბ-ნი ოსმანლისი, — რომ სოფტებს დიდი ვნება მოაქვთ და განათლების საქმეს დიდად აფერხებენო.

რუსეთი

საერთო განათლების სამინისტროს სწავლულთა კომიტეტის განსაკუთრებულმა განყოფილებამ განკარგულება გასცა, რომ ავტორებმა და გამომცემლებმა, რომელნიც შუამ-

კლესიებში ცხოველს სიტყვა-ქადაგებას მწყემსისას თავის სამწყსოს მიმართ, თითქმის წირვა-ლოცვა-კი არა ყველგან სრულდება ეკლესიებში იმისთანა დროსაც-კი, როგორც მარიამობის მარხვის დღეებია.

ამისათვის უნდა გაძლიერდეს ცხოველი ქადაგება ეკლესიებში, იმართებოდეს კვირა-უქმეში საუბარნი-კითხვანი ზნეობრივ და სარწმუნოებრივ საგნების შესახებ.

ძალიან საჭიროა გამრავლდეს საეკლესიო-სამრევლო სკოლები, რომელთა რიცხვი დიდად და დიდად მცირეა ქიზიყ-კახეთში.

აი, ეს რამდენიმე წელიწადია გვპირდებიან მეორე-კლასიანის სკოლების დაარსებას ქიზიყსა და კახეთში, მაგრამ არ იქნა, არა ეშველა რა საქმეს. ეს იმიტომ-კი არ აიხსნება, რომ ვითომც არ თანაუგრძობდნენ ამ სკოლების დაარსებას მკვიდრნი, გარნა იმით, რომ არ მოიპოვებინან ამ საქმის მეთაურნი და სულითა და გულით ხალხის სიკეთეს მოწადინებულნი. ქართული ანდაზაა: „ხალხი ქვევრია, რასაც ჩასძახებ, იმას ამოგძახებსო“.

საეკლესიო-სამრევლო სკოლები

დგომლობენ ნათარგმნ ნაწარმოებთა სწავლულთა კომიტეტის მიერ მოწონებას, ნათარგმნთ დედანიც წარადგინონ იმ წიგნისა, რომლიდან რუსულად უთარგმნიათ.

— პეტერბურგში ქ. ნ. ი. არხანგელსკის მეცადინეობით არსდება ასოთ-ამწყობთა-განსაკუთრებული კურსები. ამ კურსებზედ მხოლოდ ქალებს მიიღებენ. სწავლა ექვს თვის გასტანს, ხოლო სწავლის ფასი ნახევრის წლი სა 30 მანეთი იქნება. კურსებთან დაარსებული იქნება აგრეთვე სტამბა, სადაც ახლად გათავებულნი იმუშავებენ იმ დრომდე, ვიდრე ადგილს იმოციან. ეს სტამბა პეტერბურგში პირველი დაწესებული იქნება ისეთი, სადაც ყველა თანამდებობას, ასოთ-ამწყობთა უფროსიდან დაწყებული უბრალო მუშამდე, ქალები შეისრულებენ.

— სენატმა განმარტა, რომ ზოგიერთნი მეექვსედა საზოგადოებანი და ამხანაგობანი უკანონოდ ითვისებენ სახელს „უმადლესად დამტკიცებული“-ო. საზოგადოებთა ის სახელი უნდა დაირქვან, რაც წესდებაში აქვთ მოხსენებული.

— გზათა სამინისტროს აზრად აქვს ამ ახლო მომავალში მიიწვიოს პეტერბურგს ყველა რკინის გზის წარმომადგენელი და მოლაპარაკება დაიწყოს იმის შესახებ, თუ რა ღონე უნდა იქმნას ნალონები რკინის გზების დაბალ მოხელეთა და მოსამსახურეთა ყოფა-მდგომარეობის განსაუმჯობესებლად.

უცხოეთი

საზრანგეთი და გერმანია. გასულითა ამას წინადა ამბავი მოიტანეს, რომ გერმანიას მთავრობას აზრად აქვს ერთსეულ კიდევ მაჰმადიანთა შარდაქმნის და სთხოვოს გადასდოს ფული ჯარის მოსამატებლად. ამ ამბავმა, როგორც იუწყებიან, საფრანგეთის მთავრობა და უფრანგ-გაზეთები ძალაან დადონა და დააფიქრა. საქმე ის არის, რომ საფრანგეთი ვერ ჩამორჩება გერმანიას: თუ

ახალი ხილი არ არის ჩვეში. ქართველის კაცის თვალში სწავლა იმ თავიდგანვე შეადგენდა დიდსა და წმიდა საქმეს, რომლის საფუძვლად იგი მუდამ ჰხადდა ღვთისა სიტყვას და სამღრთომსახურების წიგნებს. ეს წიგნები წარმოადგენდა, მისის შეხედულობით, ერთად ერთს წყაროს და უშრეტელის ღვთაებრივის სიბრძნისასა და გზასა ცხოვრებისასა. ამათის მეოხებით ქართველმა ერმა ათასი წელიწადი შეინახა შეუცვლელად თავისი რჯული და ენა. მშვენიერის ენით თარგმნილი: „დავითნი“, „სახარება“, „სამოციქულო“, „დაბადება“, „წმიდათა მამათა ცხოვრება“ და სხვ. წმიდა წიგნები, აგრეთვე მათი განმარტება იმათთვის ისტორიაც იყო, კატეხიზმოც, ღვთის მეტყველება, კანონმდებლობაც და სხვა.

„სამრევლო სკოლა ჰყოფდა საეკლესიო მსახურსაც და სახელმწიფოს მმართველსაც, მღვდელსაც და ერსაც“. ერთს საუკეთესო მხარეს მაშინდელის ჩვენის სკოლისას შეადგენდა მათი ზნეობრივი ხასიათი და მიმართულება, რომლითაც იყო აღბეჭდილი მთელი ცხოვრება და წეს წყობილება სკოლისა. ამას დი-

ამ უკანასკნელმა გამრავლა ჯარი, საფრანგეთზედ უნდა გამრავლდეს; წინააღმდეგ შემთხვევაში, ომის დროს, მას ნაკლები ჯარი ეყოლება და დამარცხება არ ასრდება. ხოლო საფრანგეთს ეოკველ წაღვი იმდენი ჯარის მომატება არ შეუძლიან, რამდენიც გერმანიას შეუძლიან. ამის მაგნიტი იმის არის, რომ გერმანიის გადაცემათ უფრო დიდი სახელმწიფოა, ვიდრე საფრანგეთი; იქ მცხოვრებულთა რიცხვი თითქმის ორჯულ მეტად ვიდრე საფრანგეთში. გარდა ამას, გერმანიის ვაჭრობა-მრეწველობა დღითა დღე იზრდება, მასასადა-მე სახელმწიფოც მდიდრდება, საფრანგეთისა-კი, როგორც მთავრობის უგანსებლადს ანგარიშადგანს სხანს, ჯგუფ-ფლობს. რასაკვირველია, ჯარის მომატება არც გერმანიას დასურს სეირს, მაგრამ იგი საფრანგეთისთვის უფრო საზარალო იქნება. ამ ამბის გამო ფრანგული გაზეთი „Temps“-ი სწერს: „მაჰმადიანთა ეს შარდაქმნის პატრიოტიზმს, გერმანიის მთავრობა, დიდის ხარითა და ზემოთ განაცხადებს, რომ ჯარის მომატებას სამშობლეს კეთილდღეობა მოითხოვს. ეველამ უწიას, რომ კერძა ამ ბოლოს დროს რაღაც სენმა მოიგვა, ეველან ჯარი, ჯარი და ჯარი გაიძის. ჯარს რომ გაემარჯვებოთ ქვეყანაზედ მშობლობისა და მუშაობა. მაგრამ ესეთი საქმის კეთება დადინს კედარ გასტანს: დღეს არა სკად კერძა ვეღარ გაუძლებს ამოტყლა თოფ-არაღს; ის ხარჯია, რაც ჯარის შესწავას უნდება, ძირს გამოუთხრის და ისე დასცემს სახელმწიფოებს, რომ შემდეგ უკნეუდ წამოგდომან და წელში გასწორება შეუძლებელია იქმნება“. თვით გერმანიისადაც ამ უამად ბეჭერი არ თანაუგრძობს მთავრობის პრაქტიკს ჯარის მომატების შესახებ; შარდაქმნის რამდენიმე დასია წინააღმდეგობა მთავრობის პრაქტიკისა, მათ შორის ესრედ წაღებულა „ნერტი“-ც, რომელიც წვერთა რიცხვით ეველად დასსა სტარბობს. წინააღმდეგობა იქმნება აგრეთვე სოციალ დემოკრატებმა და თავისუფალ მოაზრებნი.

— კრიტიკა. კრიტიკა თან და თან არა სანუგეშო ამბები მოდის. ჯამიარ-

დაც რომ დიადი ზნეობის ამამაღლებელი, განმბატონებელი და განმსაღმრთაველი გავლენა ჰქონდა ბავშვის სულიერად განვითარებისა და აღზრდა განათლებისათვის. ასეთი ხასიათი ჩვენის სკოლებისა ზედ-გავლენა იყო ძველის აღმოსავლეთისა და სამხრეთის განათლების სისტემისა.

ჩვენის ძველის დროის სწავლა-აღზრდის ასეთის მნიშვნელობის მიუხედავად, დროთა ვითარებამ გამოიწვია ახალი განათლების მოთხოვნილების სკოლები. როგორც სხვაგან, ჩვენშიაც დაარსდა ესრედ წოდებული საერო სკოლები, რომელთაც დიდი, ძალიან დიდი ცვლილება მისცეს იმ ათასის წლის მოხუცს, ამ ჟამად უსულოდ მდებარეს, რომელსაც ეწოდება „ქართული განათლება“. სწავლა-განათლებას საზოგადოდ ის განსაკუთრებული თვისება აქვს, რომ აუცილებლად დაიმორჩილებს ადამიანს, თუ რომ იგი შეთანხმებული იქნება იმის ენისა და ბუნების მოთხოვნილებასთან, მისს გულის ნაღვიწის და სულის სწრაფვასთან, ექნება კავშირი მისს წარსულ ცხოვრებასთან. ამისათვის საჭირო იყო, რომ ახალი წეს-წყობილება ძველზედ აღმოცენებულიყო, მკვიდრად მასთან დაკავშირებული ყოფილიყო.

სამწუხაროდ, ძველის სწავლა-გა-

ლების უფრადღებობით უკანასკნელმა მაჰმადიანნი ამ ამბავს უფრო-სხეულად და გააზრდა, რომ ოსმალეთის ჯარს კრიტიკა გადასვლის ნებას არ აძლევინო. მკითხველებმა უკვე უწიან, რომ კერძა ოსმალთა სახელმწიფომ—საფრანგეთის, რუსეთის, ინგლისისა და იტალიამ გადასწვიტა აფრანგულს ოსმალეთის მთავრობას კრიტიკა ჯარის გაზრდას. ამას წინადა კრიტიკა მეოფე ზოგადი ჯარის კრებას სამსახურის ვადა გაუვიდათ, ოსმალეთის მთავრობას უნდოდა ეს ჯარის კრება სახლში დაებრუნებინა და იმთ ნაცვლად სხვა გამოეგზავნა, მაგრამ სხენებულმა სახელმწიფოებმა ამის ნებაც არ მისცეს. რადგან მაჰმადიანებს ამის გამო უგამოყოფილება განუცხადებიათ და ბეკრგან ამბობს მისხელმწიფოც დაუპირებიათ, ამიტომ აღმირალებს გადაუწყვეტიათ კრიტიკის უკვლახ ბაში-ბუხუბებს იარაღი აჭარონ. აღმირალებს იმედი აქვთ, რომ ასეთი სუჰალებით უკნეულზედ მშობლობისა-ბას დაკავებებთა.

— ოსმალეთი. „Köln. Zeitung“-ის სიტყვით, ოსმალეთის მთავრობამ უკვე ჩაქრო იქმნის ამბობს და ამ პრეკინციაში სრული მშობლობისა და დამარცხება. როგორც ესეა გამოარგვა, ამბობს ზურის ფასის აწკიას გამო მომსდარა. მთავრობას აუარებელი ზურა გაუგზავნა ამ პრაკინციაში და ბეკრისათვის უსასიდალოდ დაურბებია. ამას გარდა, რადგან ჩემად სიდაგანდაც იარაღს მოკიდებია და ადგილობრივ მცხოვრებლებს ურბებენ თურმე, მთავრობას განსუკუთრებული მოხელეანი დაუნაშნავს, რომელთაც თვალ-უწერი უნდა ადკონ და გაიგონ სიდაგან და ვის მოაქვს ეს იარაღი.

ნაკვეთი

— ორმა ქალი ბასიხენ. ჩემის აზრით, ეველსეუდ უკეთესი ის არის, რომ სამხედრო წოდების კაცს მისთვისეცეს ქალიც, სთქვა ერთმა.

ნათლები საძირკველი შვირყა ძირი-ანად, მისი წეს-წყობილება მოიშალა, არავინ დაცალა, რომ დროთა მიხედვით ახალი სწავლა-განათლება ძველზედ დამყარებულიყო. შედგენ ერთი იყო: სკოლამ თავისებურება დაჰკარგა: ძველი უარყოფილ იქნა, ახალი ვერ შევითვისეთ, დავრჩით „მუშუთა ბავშვივით“ ძიძის ნაბარად. დღეს ეს ნაკულევენება სკოლებისა ცხადად და ნათლად გამოაკვეულია უწმიდესის სინოდის მიერ, ამიტომ იმის უფარვისობის დამტკიცებას დიდი ჩიხინ-ქიჭინი აღარ ეჭირებება. ვისურვებთ სულთი და გულით მხოლოდ, რომ ყოვლად სამღვდლო კირონი თავისებურის გულ-მხურვა-ლებითა და თავ გამოდებით შესდგომოდეს საეკლესიო-სამრევლო სკოლების გამრავლების საქმეს თავისს სამწყსოში.

მოვედ ღირსო მეუფეო და ღირსულად დაიმკიდრე სამღვდლო-მთავრო კათედრა ამბროსი ნეკრესელის, იოსებ აბა ალავერდელის და ბობბელისა. „ხე ხილისაგან იცნობებისო, ნათქვამია, ხილი ხისაგან“.

აღიქურვე სრულის ძალ-ღონითა და მხნეობითა, ვინაიდგან აქ სამკალი ფრიად არს, ხოლო მუშაქნი ყოვლად მცირე“.

